

Otvoreni parlament

PARLAMENT POD LUPOM

Bilten broj 13 / maj - jun 2020. godine

IZDVAJAMO:

✓ Uvodna reč Otvorenog parlamenta

Šta je obeležilo maj i jun u parlamentu?

✓ Otvoreni parlament analizira

Šta je sporno u Zakonu o važenju uredaba donetih za vreme vanrednog stanja?

Štrajk glađu kao vid borbe narodnih poslanika u Srbiji

✓ Izbor sažetaka zakona

Zakon o važenju uredaba koje je Vlada uz supotpis predsednika Republike donela za vreme vanrednog stanja i koje je Narodna skupština potvrdila

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnim izborima

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika

✓ Strofa, Refren, Replika

Uvodna reč Otvorenog parlamenta	5
Šta je obeležilo maj i jun u parlamentu?	5
Mesec u parlamentu	7
Parlament u brojevima	9
Otvoreni parlament analizira	13
Šta je sporno u Zakonu o važenju uredaba donetih za vreme vanrednog stanja?	13
Štrajk glađu kao vid borbe narodnih poslanika u Srbiji	16
Osuda ekalacije tenzija i nasilja u Narodnoj skupštini	17
Mnogo zakona i malo dijaloga tokom četvorogodišnjeg mandata XI skupštinskog saziva	18
Izbor sažetaka zakona	19
Zakon o važenju uredaba koje je Vlada uz supotpis predsednika Republike donela za vreme vanrednog stanja i koje je Narodna skupština potvrdila	19
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika	20
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima	20
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika	22
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika	22
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o lokalnim izborima	23
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o izboru narodnih poslanika	23
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima	25
Nove epizode audio izveštaja Strofa, Refren, Replika	
32 epizoda	
33 epizoda	
34 epizoda	
35 epizoda	
36 epizoda	
37 epizoda	
38 epizoda	
39 epizoda	

Šta je obeležilo maj i jun u parlamentu?

Ukidanje vanrednog stanja, štrajk glađu poslanika i zastupanje izborne i bojkot kampanje u holu Narodne skupštine ključna su dešavanja koja su obeležila maj i jun u parlamentu. U susret parlamentarnim, lokalnim i pokrajinskim izborima u junu nije bilo skupštinskih zasedanja, dok su u maju održane dve sednice.

Poslanici su tokom maja i juna **radili ukupno tri dana** i usvojili **četiri zakona i dve odluke**. Nakon što su 28. aprila potvrdili Odluku o uvođenju vanrednog stanja zbog pandemije korona virusa, narodni poslanici sastali su se šestog maja, da vanredno stanje ukinu. Uz Odluku o ukidanju vanrednog stanja, poslanici su na istoj sednici usvojili i Zakon o važenju uredaba kojim su ukinute mere iz 11 uredaba i istovremeno produženje važenje mera iz 15 uredaba koje je Vlada donela za vreme vanrednog stanja. Ipak, o zakonu i merama se nije mnogo čulo tokom rasprave u plenumu koja je obilovala uvredama, optužbama i etiketiranjem političkih neistomišljenika. Poslanici su tokom rasprave tražili i izveštaje i plan Vlade iz proteklog perioda, ali im, kako kažu, ništa od toga nije dostavljeno. Premijerka Ana Brnabić u diskusiji sa poslanikom Nenadom Konstantinovićem (Srbija 21) istakla je da je na najveći broj pitanja o merama, zašto su donesene i kako se implementiraju, odgovoreno "tokom svakodnevnih pres-konferencija".

Pre nego što je sednica i počela, u salu je uz zvuke pištaljke ušao lider Dveri Boško Obradović koji je, kako je kasnije rekao "dao podršku akciji bukrom protiv diktature", ali i najavio da svoj poslanički mandat neće završiti mirno. Iako je obezbeđenje izvelo Obradovića iz plenarne sale, dva dana kasnije lider pokreta Dveri nastavio je svoj "performans" na ulaznom stepeništu Parlamenta, uz podršku svojih kolega i pristalica. Neposredno pre početka Druge sednice Prvog redovnog zasedanja došlo je do **verbalnog i fizičkog incidenta među poslanicima** u kome pocepan sako poslaniku Narodne seljačke stranke Marijanu Rističeviću. Na eskalaciju tenzija reagovali su predstavnici najviših državnih organa, uključujući predsednicu Narodne skupštine Maju Gojović koja je pozvala nadležne da reaguju i zatražila od prestavnike Evropske unije da ocene "fašističko" ponašanje poslanika Obradovića. Otvoreni parlament najoštrije je osudio fizičko i verbalno nasilje, eskalaciju netrpeljivosti i neprihvatljivo ponašanje u plenumu kojim se nipodaštava ugled i značaj parlamenta, pozivajući na hitno smirivanje tenzija.

Tog dana u plenarnoj sali ponavljano je da je **na delu fašizam**, a mogle su se čuti i reči poput "horde fašista", "vucibatine", "čist ogoljen fašizam Hitlerovskog i ustaškog tipa", "gnusni monstruozi čin", ipak, opomena nije bilo. U diskusiji se ponovo najmanje čulo o predlozima zakona zbog kojih su se poslanici i sastali, odnosno o izmenama i dopunama zakona o izboru narodnih poslanika, izmenama zakona o lokalnim izborima, izmenama i dopunama zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i izmenama odluke o razrešenju i imenovanju članova i zamenika članova Republičke izborne komisije.

U ovakvoj atmosferi, samostalni poslanik Miladin Ševarlić osvrnuo se na navodnu izjavu predsednika Srbije o mogućem priznanju nezavisnog Kosova, te tražio hitnu sednicu. Pošto ga je predsednica Skupštine uputila da "nauči poslovnik", Ševarlić je **objavio da stupa u štrajk glađu**. Nekoliko minuta kasnije pridružio mu se lider Dveri Boško Obradović, a zatim i poslanici Srpske napredne stranke Aleksandar Martinović i Sandra Božić, sa zahtevom da tužilaštvo reaguje i pokrene tužilačku istragu protiv Boška Obradovića. Nakon dva dana, štrajku se pridružio i **Ivan Kostić** iz Dveri, tvrdeći da su pripadnici Srpske napredne stranke pokazali neistrajnost jer su izdržali samo dva dana. Njegov štrajk potrajao je devet dana.

O INICIJATIVI OTVORENI PARLAMENT

Inicijativa Otvoreni parlament svakodnevno prati rad Parlamenta Srbije od 2012. godine. Otvoreni parlament prikuplja i objavljuje podatke o radu i rezultatima rada Parlamenta i bavi se analizom različitih procesa iz perspektive transparentnosti, odgovornosti i participativnosti.

Osnovni cilj inicijative Otvoreni parlament je povećanje javnosti rada parlamenta, informisanje građana o radu parlamenta i uspostavljanje redovne komunikacije između građana i njihovih izabranih predstavnika. Svoj rad baziramo na vrednostima koje su sadržane u međunarodnoj Deklaraciji o otvorenosti parlamenata, u čijem razvoju je učestvovao i Otvoreni parlament.

Od januara 2018. godine, tim Otvorenog parlamenta je pojačao fokus aktivnosti ove inicijative na demokratičnost i odgovornost u ponašanju poslanika i radu institucije.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Izradu Biltena Otvorenog parlamenta omogućila je Vlada Švajcarske. Ova publikacija ne predstavlja nužno zvanični stav Vlade Švajcarske.

Time je jun u parlamentu obeležio presedan - tokom tri decenije obnovljenog višestranačja u Srbiji ukupno sedam narodnih poslanika je štrajkovalo glađu, od čega petoro u junu ove godine. U samo jednom danu, 10. maja 2020. na taj radikalni protestni čin odlučilo se čak četvoro poslanika.

Ševarlić je posle jednog dana **odustao od štrajka**, negodujući jer su mu kako kaže, popularnije kolege oduzele slavu, dok su poslanici Srpske napredne stranke izražali jedan odnosno dva dana kada su im **zahtevi ispunjeni**. Boško Obradović je podržao Ševarlićeve zahteve u vezi sa očuvanjem Kosova i Metohije u sastavu Srbije, ali je, po njegovim rečima, štajkovao i zbog kršenja Ustava, urušavanja demokratije i uputio zahtev za odlaganje izbora. Štrajk je potrajao jedanaest dana, a prekinuo ga je 20. maja zbog zdravlja i mira najbliže porodice, zadovoljan jer su ovim činom "razotkrili sistem u kome živimo, podigli pozornost međunarodne javnosti i otkrili nedemokratsko lice ove vlasti".

Da se zbog koronavirusa nisu odložili izbori, ovog juna Skupština Srbije dobila bi novi, 12. po redu saziv od obnove višestranačja. Prema preliminarnim rezultatima već je poznato ko će biti novi „stanari“ zdanja na Trgu Nikole Pašića, ali ovog meseca **skupštinske aktivnosti bilo je samo u holu**. Njega su koristili čak i narodni poslanici iz grupacija koje tvrde da saziv više nije aktuelan, pa se sve do 21. juna ovde vodila naizmenično **izborna i bojkot kampanja**, a posle toga čuli smo i analizu rezultata. Održano je ukupno **32 poslaničke konferencije za novinare**, a od tog broja, 14 puta obratio se lider pokreta Dosta je bilo Saša Radulović. On je govorio o lošim izbornim uslovima, zatvorenosti medija i neopravdanosti bojkota ukoliko u njemu ne učestvuju cela opozicija. Radulović je iz skupštinskog hola svakodnevno vodio predizbornu kampanju, a kada njegova lista ipak nije prešla cenzus, zatražio je da se izbori proglaše neuspešnim i da se raspišu novi. On je ocenio da je na proteklim izborima došlo do masovnog falsifikovanja zapisnika i volje građana, pa je tako vlast mogla sama da odredi ko će od izbornih lista ući u Skupštinu, a ko ne. Samostalni poslanik Đorđe Vukadinović govorio da su „junski izbori igrokaz i režirana predstava“ i **pozvao građane da bojkotuju izbore** kao neslobodne i nedemokratske. On je tada upozoravao i da se epidemiološka situacija pogoršava, govorio o rizičnom derbiju pred 20.000 gledalaca bez mera zaštite i tražio da se izbori odlože. U junu je aktivan bio i poslanik Srđan Nogo, koji je najavljivao da će u subotu (20. juna) pred izbore **građani na platou ispred Skupštine izabrati svojih 250 poslanika** koji će onda ući u Skupštinu, verifikovati mandate i izabrati novu vladu i menjati ustav. Nogo je zaista ispred skupštine proveo dva dana sa određenim brojem pristalica, ali to nije dugo trajalo.

2020

Mesec u parlamentu

MAJ

6.

Druga sednica za vreme vanrednog stanja najavljena je za šesti maj, sa odlukom o ukidanju vanrednog stanja i potvrđivanju uredbe koje je Vlada uz supotpis predsednika Republike donela za vreme vanrednog stanja i koje je Narodna skupština potvrdila, kao predloženim tačkama dnevnog reda. Pri otvaranju sednice lider Dveri Boško Obradović stao je ispred predsedničkog stola i duvanjem u pištaljku, kako je kasnije objasnio, dao doprinos svakodnevnoj akciji – Bukom protiv diktature. Na ovaj čin reagovala je predsednica skupštine Maja Gojković, pa smo posle više od dve decenije mogli da vidimo kako obezbeđenje praktično iznosi narodnog poslanika iz sale.

6.

U nastavku sednice redale su se pohvale i kritike preduzetih mera tokom vanrednog stanja, a najčešća pitanja bila su gde je izveštaj i gde su ministri da ga brane. Nenad Konstantinović iz Srbije 21 od premijerke Ane Brnabić uporno je tražio plan: „Vi ste, premijerka, danas ovde sami. Gde je Đorđević? Gde je Đorđević da objasni kako je korona ušla posle pet nedelja u Gerontološki centar? Šta se desilo sa ministrom Šarčevićem? Je li on nestao?“ Premijerka je zaključila da je poslanik Konstantinović "jedan vrlo neinformisan čovek", i potom ga upitala gde je živeo prethodna dva meseca. "Mislim, ako ste poštovali mere, a verujem da jeste i hvala vam na tome, mogli ste da gledate televizor", „Ma, vi plan ne biste razumeli ni da sam vam ga dala na crtežu, a ne napismeno“ bili su neki od komentara premijerke tokom diskusije sa poslanikom.

6.

Poslanik Srpske napredne stranke Vladimir Đukanović govorio je mimo dnevnog reda tokom sednice, a fokus je bio na obrazlaganju skandiranja "Đilase lopove" ispred zgrade u kojoj porodica Dragana Đilasa živi, lupanja u šerpe kao građanskom buntu i bakljadama na krovovima zgrada kao odgovor na lupanje u šerpe. "Pričate o svemu osim teme, ovde su danas morali biti svi ministri da ih propitamo o rezultatima, a ne samo kratko Ivica Dačić" poručio je pred kraj rasprave radikal Nemanja Šarović.

8.

Od pištaljki, uvreda, tuče i jednog pocepanog sakoja prvog dana, do štrajka glađu četvoro narodnih poslanika drugog dana zasedanja. Tokom Druge sednice Prvog redovnog zasedanja nije se moglo mnogo čuti o izmenama zakona kojima se overa potpisa za predaju izbornih lista može obaviti u opštinama, a ne samo kod notara. Osim ovoga, na dnevnom redu bile su i izmene zakona o lokalnim izborima, izmene i dopune zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i odluka o razrešenju i imenovanju članova i zamenika članova Republičke izborne komisije.

8.

U dva dana zasedanja o tačkama dnevnog reda bilo je najmanje reči, jer se lider Dveri Boško Obradović pre početka sednice na stepeništu Parlamenta verbalno obračunao sa ministrom zdravlja Zlatiborom Lončarom, a sa poslanikom Narodne seljačke stranke Marjanom Rističevićem i fizički. Opšta ocena da je reč o fašizmu, u plenumu je, mimo dnevnog reda, ponovljena čak 30. puta tokom oba dana sednice: od predsednice skupštine Maje Gojković, ministra Lončara, poslanika vladajuće većine Aleksandra Martinovića, Vladimira Marinkovića i Veroljuba Arsića.

10.

U vreme kada je Boško Obradović u holu objavljivao da Dveri neće izaći na izbore, u plenarnoj sali se za povredu Poslovnika javio samostalni poslanik Miladin Ševarlić tvrdeći da je predsednik Srbije izjavio da će Kosovo dobiti državnost na celoj teritoriji, i zatražio hitnu sednicu o tom pitanju. Međutim, predsednica skupštine Maja Gojković nije imala razumevanja za njegov upit, te ga je uputila na detaljnije izučavanje Poslovnika: „Ja se izvinjavam ali vi niste dobili reč za diskusiju nego povredu Poslovnika. Pa naučite Poslovnik, evo sad će biti raspust pa naučite Poslovnik, stvarno“.

PARLAMENT U BROJEVIMA

Statistički pregled rada 11. saziva zaključen je sa 30. junom 2020. godine

10.

Ševarlić je objavio da stupa u štrajk glađu dok se njegov predlog ne usvoji, a odmah mu se pridružio i Boško Obradović. Iako je imao isti motiv za štrajk kao poslanik Ševarlić, lider pokreta Dveri Boško Obradović je kasnije tražio da vlast i opozicija počnu dijalog, a nekoliko minuta kasnije, poslanici Srpske napredne stranke Aleksandar Martinović i Sandra Božić objavili su da stupaju u štrajk glađu jer "tužilaštvo i sudstvo ne reaguju na fašističke ispade Boška Obradovića".

10.

Posle samo 24 sata, predsednica Skupštine Maja Gojković potvrdila je da za nju, ni kada štrajkuju glađu, nisu svi poslanici isti. "Ozbiljno sam zabrinuta za zdravlje, za život, za zdravstveno stanje poslanika Miladina Ševarlića, Aleksandra Martinovića i Sandre Božić". Dok su prvo troje, dodala je Gojković, dosledni i odlučni, za Boška Obradovića predsednica je insinuirala da je prekršio štrajk gladju. "Kažem, ne znamo šta se dešavalo u Narodnoj skupštini Republike Srbije, osim da se on dobro naspavao, sedam, osam sati, a sada kada ste vi tu ponovo izašao napolje da ubedi javnost da on zaista štrajkuje glađu. Ja nisam tu da ocenjujem, mi nismo policijska neka štazi država pa da snimamo poslanike šta rade u ovom zdanju."

11.

Posle samo par sati, prvi je odustao samostalni poslanik Miladin Ševarlić, jer je kako kaže, medijski bio ugušen zbog popularnosti skupštinske većine sa jedne strane i pokreta Dveri sa druge strane. Iste večeri javnosti se obratio predsednik Srbije Aleksandar Vučić i pozvao Martinovića i Božićevu da prekinu štrajk. Poslanica Božić odustala je nakon što je predsednikov govor završen, a Martinović dan kasnije pošto su mu zahtevi ispunjeni. Tužilaštvo je, kako je rekao Martinović, preduzelo dokazne radnje prema B.O. i drugim licima zbog sumnje da su izvršili nasilje prema Marjanu Rističeviću i Zlatiboru Lončaru.

12.

Ivan Kostić iz Dveri pridružio se Bošku Obradoviću i započeo štrajk glađu 12. maja, tvrdeći da su pripadnici Srpske napredne stranke pokazali neistrajnost jer su izdržali samo dva dana. Njegov štrajk potrajao je devet dana, kada je zajedno sa Obradovićem prekinuo gladovanje, iako njihovi zahtevi nisu ispunjeni.

25.

Iako već dve nedelje nema skupštinskog zasedanja, poslanici aktuelnog saziva, bilo da su bojkotovali rad u plenumu ili ne, svakodnevno su u holu Doma narodne skupštine odakle šalju predizborne poruke u vezi sa raznim temama, od protivgradne odbrane, do Ustavnog suda. Samostalni poslanik Srđan Nogo predlaže kao zakonsku obavezu da političari napišu svoj program i garantuju rok za ostvarivanje obećanja. S druge strane, kada je grad pogodio veliki deo Šumadije, poslanik iz Narodne stranke Miroslav Aleksić apelovao je na Vladu da uloži novac u protivgradni sistem. On je poručio da za državu treba da bude daleko veći prioritet protivgradni sistem nego što su fontane i jarboli, i napomenuo da "ima utisak da ministar poljoprivrede spava, Vlada spava, ili se svi bave izborima."

2020

Mesec u parlamentu

JUN

1.

Tokom juna je održano ukupno 32 poslaničke konferencija za novinare, a od tog broja, 14 puta obratio se lider pokreta Dosta je bilo Saša Radulović. On je govorio o lošim izbornim uslovima, zatvorenosti medija i neopravdanosti bojkota ukoliko u njemu ne učestvuje cela opozicija. Radulović je iz skupštinskog hola svakodnevno vodio predizbornu kampanju, a kada njegova lista nije prešla cenzus, zatražio je da se izbori proglaše neuspelim i da se raspišu novi.

1.

Narodna poslanica i potpredsednica Stranke slobode i pravde, Ana Stevanović, na konferenciji za novinare upitala je „da li se to prečutno odobrava širenje epidemije kako bi se održali predstojeći izbori“ i iznela podatke Svetske zdravstvene organizacije da se situacija sa koronavirusom pogoršava svuda u svetu. Poslanica iz iste stranke Marinika Tepić takode se iz skupštinskog hola zalagala za bojkot, ali i ponovo govorila o trgovini oružjem, malverzacijama u vrhu vlasti, a krajem meseca i o „štelovanim izborima“.

370 DANA ZASEDANJA U PLENUMU:

60 redovnih sednica **42** vanredne sednice

XI SAZIV NARODNE SKUPŠTINE (JUN 2016. - JUN 2020. GODINE) OBELEŽILI SU:

- Zloupotrebe procedura, deficit parlamentarne kontrole i nedostatak debate o predloženim zakonima, podnošenje stotina amandmana od strane vladajuće većine kojima je onemogućavano suštinsko učešće opozicije u plenumskoj raspravi u prvom delu saziva.
- Bojkot parlamenta od strane dela opozicionih poslanika od februara 2019. godine.
- Veća pažnja međunarodne zajednice usmerena na dešavanja u Skupštini. Izveštaj Evropske komisije za Srbiju za 2018. godinu, predstavljen je krajem maja 2019. godine, posebno je naglasio zabrinjavajuće stanje u parlamentu i pozvao na hitnu promenu negativne prakse i uspostavljanje međustranačkog dijaloga.
- Odloženo zasedanje i neaktivnost Skupštine tokom najvećeg dela vanrednog stanja uvedenog u martu 2020. godine povodom epidemije izazvane korona virusom.
- Uvrede, zapaljiva retorika i nedolično ponašanje poslanika u plenumu, praćeno eksalacijom tenzija.
- Petostruki štrajk glađu narodnih poslanika na samom kraju XI saziva.

ZAKONODAVNA AKTIVNOST

370 dana legislativne aktivnosti

617 usvojenih zakona

96.92% usvojenih zakona predložila je Vlada (**598 zakona**)

12 poslanici vladajuće većine

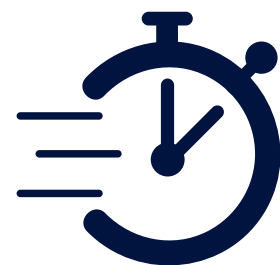
2 poslanici koji ne pripadaju vladajućoj većini

5 drugi ovlašćeni predlagači

Nastavljena je ustaljena praksa po kojoj na dnevnom redu dominiraju predlozi od strane Vlade, ili u nekim slučajevima od strane poslanika iz vladajuće većine. Izuzetak je slučaj iz marta 2019. godine, kada su dva predloga poslanika koji ne pripadaju vladajućoj većini uvrštena u dnevni red plenarne sednice.¹

Još jedan izuzetak su dva zakona predložena od strane opozicione poslanice Demokratske stranke, Gordane Čomić, koji su uvršteni na dnevni red: Zakon o izmeni Zakona o izboru narodnih poslanika i Zakon o izmeni Zakona o lokalnim izborima. **Oba zakona** su usvojena na vanrednom zasedanju u februaru 2020. godine.

HITAN POSTUPAK

36.14% svih zakona (uključujući nove zakone, izmene i dopune zakona i ratifikacije međunarodnih sporazuma) usvojeno je po hitnom postupku

48.81% novih zakona i izmena i dopuna usvaja se po hitnom postupku, ukoliko izuzmemo zakone o potvrđivanju međunarodnih sporazuma, koji se uglavnom usvajaju po redovnom postupku

Narodna skupština je u 2019. godini razmatrala izveštaje nezavisnih institucija u plenumu, prvi put posle četverogodišnje pauze:

- U junu 2019. razmatrala je i usvojila izveštaj o radu Državne revizorske institucije, Fiskalnog saveta i Komisije za zaštitu konkurencije za 2018. godinu, zajedno sa predlozima zaključaka nadležnih odbora;
- U julu 2019. godine razmatrala je izveštaje Zaštitnika građana, Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, kao i Agencije za borbu protiv korupcije, i usvojila zaključke povodom ovih izveštaja;
- U oktobru 2019. godine, razmotren je i usvojen Redovan godišnji izveštaj Poverenika za zaštitu ravnopravnosti za 2018. godinu zajedno sa zaključkom Odbora za ljudska i manjinka prava i ravnopravnost polova; Tri člana Saveta Regulatornog tela za elektronske medije izabrani su u decembru 2019. godine nakon dvogodišnjeg kašnjenja. Još dva člana Saveta Regulatornog tela za elektronske medije izabrano je na vanrednom zasedanju u februaru 2020. godine.

Od 2018. godine, poslanici koji ne pripadaju vladajućoj većini predsedavaju u samo dva od 20 skupštinskih odbora.

U novembru 2019. godine poslanici su usvojili budžet za 2020. bez kršenja zakonskih procedura. Takođe, u plenumu su razmotreni i usvojeni zakoni o završnim računima za period od 2002. do 2018. godine

KONTROLNA ULOGA PARLAMENTA U 11. SAZIVU:

14 sednica na kojima su postavljena poslanička pitanja je održano tokom aktuelnog saziva.

Poslanička pitanja održana tokom XI saziva

16 javnih slušanja održano je u aktuelnom sazivu.

Organizovana javna slušanja u XI sazivu

AKTIVNOSTI POSLANIKA/CA

OBRAĆANJA

Poslanici/ce sa najviše obraćanja:

1504 **Marijan Rističević**
[Narodna seljačka stranka]

1430 **Vjerica Radeta**
[Srpska radikalna stranka]

986 **Vladimir Orlić**
[Srpska napredna stranka]

U ukupnom broju obraćanja poslanika u plenumu, ženski glas čini 31%

GLASANJE

Poslanici/ce koji su najviše glasali ZA:

815 **Blaža Knežević**
[Srpska napredna stranka]

815 **Dragana Barišić**
[Srpska napredna stranka]

814 **Borka Grubor**
[Srpska napredna stranka]

Poslanici/ce koji su najviše glasali PROTIV:

84 **Miladin Ševarlić**
[-]

44 **Đorđe Vukadinović**
[-]

40 **Dragan Vesović**
[DVERI]

¹ U martu 2019. godine, po prvi put od 2015. godine, na dnevni red plenarne sednice uvrštena su dva predloga opozicionih poslanika Nenada Čanka, Olene Papuge i Nade Lazić: Predlog Zakona o finansiranju AP Vojvodine i Predlog Rezolucije NSRS o Vojvodini. Predlozi zakona i rezolucije nisu dobili podršku dovoljnog broja poslanika da bi bili usvojeni.

Poslanici/ce koji su najčešće bili UZDRŽANI:

- 136 Gorica Gajić (Demokratska stranka Srbije)
- 126 Dubravko Bojić (Srpska radikalna stranka)
- 101 Olena Papuga (Liga socijaldemokrata Vojvodine)

PITANJA

Najviše poslaničkih pitanja postavili su:

- 24 Đorđe Vukadinović (-)
- 22 Marijan Rističević (Narodna seljačka stranka)
- 20 Boško Obradović (DVERI)

Najviše obaveštenja i objašnjenja zatražili su:

- 75 Đorđe Vukadinović (-)
- 54 Milija Miletić (Ujedinjena seljačka stranka)
- 49 Marijan Rističević (Narodna seljačka stranka)

KAZNE

Poslanici/ce s najvećim brojem kazni:

- 13 Radoslav Milojević (Demokratska stranka)
- 9 Boško Obradović (DVERI)
- 7 Balša Božović (Demokratska stranka)

Poslanici s najvećim novčanim iznosom kazni:

- 109,617 rsd Saša Radulović (Dosta je bilo)
- 106,022 rsd Radoslav Milojević (Demokratska stranka)
- 85,191 rsd Marko Đurišić (Socijaldemokratska stranka)

● OTVORENI PARLAMENT ANALIZIRA

ŠTA JE SPORNO U ZAKONU O VAŽENJU UREDABA DONETIH ZA VREME VANREDNOG STANJA?

Skupština je 06. maja usvojila Zakon o važenju uredaba koje je Vlada uz supotpis predsednika Republike donela za vreme vanrednog stanja i koje je Narodna skupština potvrdila.

Ovim zakonom **ukida se deo mera** koje Vlada donela za vreme vanrednog stanja proglašenog 15. marta 2020. godine, dok se istovremeno **i nastavlja primena dela mera** koje je Vlada donela sa obrazloženjem da je cilj ublažavanje štetnih ekonomskih i socijalnih posledica epidemije COVID-19. Istim zakonom Skupština je obavezala izborne komisije da **11. maja 2020. godine** donesu rešenja o **nastavljanju sprovođenja izbornih radnji** u postupku sprovođenja izbora za narodne poslanike, poslanike Skupštine Autonomne pokrajine Vojvodine i odbornike skupština opština i gradova.

U obrazloženju se navodi da sve mere kojima se odstupa od Ustavom zajemčenih ljudskih i manjinskih prava prestaju da važe danom ukidanja vanrednog stanja, dok se nastavlja primena onih mera za koje je potrebno da nastave da važe da bi se sprovele do kraja i dale potpuni efekat. Stoga se navodi da će se primena tih mera nastaviti na osnovu "zakona koji donosi Narodna skupština u okviru svoje nadležnosti, i to kao mere koje je propisala Narodna skupština". Međutim usvojeni zakon sadrži i sporne odredbe kojima se odstupa od Zakona o prekršajima u pogledu kažnjavanja prekršilaca mera u vanrednom stanju, kao i odredbe kojima se produžava važenje uredbi kojima se ne odstupa od ljudskih prava.

Ukidaju se mere poput onih koje se odnose na organizovanje rada poslodavaca, rokovima u sudskim postupcima, ograničavanju maloprodajne cene zaštitnih sredstava i dr, dok se nastavlja primena između ostalog uredaba o finansijskoj podršci i novčanoj pomoći poljoprivrednim gazdinstvima, merama u drumskom saobraćaju ili primeni rokova u upravnim postupcima i dr. [Detaljan spisak pogledajte na kraju teksta.](#)

Odstupa se od Zakona o prekršajima u pogledu kažnjavanja prekršilaca mera u vanrednom stanju

Zakon predviđa da će se na počinioca "prekršaja propisanih tim uredbama i učinjenih za vreme vanrednog stanja **primenjivati odredbe tih uredaba i nakon ukidanja vanrednog stanja**". Ovaj stav posebno je problematičan jer **odstupa od opštih pravila vremenskom važenju propisa** u prekršajnom pravu u Srbiji. To konkretno znači da će se odstupiti od pravila primenjenog u Zakonu o prekršajima da se na učinioca primenjuje onaj propis koji je najblaži za učinioca. Drugim rečima, prekršaji koji su uvedeni uredbama Vlade koje Zakonom prestaju da važe više neće biti prekršaji nakon prestanka važenja uredaba. Stoga po opštim pravilima počinioci za njih ne bi mogli da budu kažnjeni, jer **Zakon o prekršajima** (čl. 6) propisuje da se, u slučaju da je posle učinjenog prekršaja jednom ili više puta izmenjen propis, **na počinioca prekršaja primenjuje onaj propis koji je najblaži za počinioca.**

Produžetak važenja uredbi kojima se ne odstupa od ljudskih prava

Zakon predviđa i da, do stupanja na snagu odgovarajućih zakona, **nastavljaju da važe odredbe pojedinih uredaba donetih u vreme vanrednog stanja.** Radi se o uredbama koje je Vlada donela u

vreme vanrednog stanja a kojima se ne odstupa od ljudskih i manjinskih prava, već se odnose na mere iz nadležnosti Narodne skupštine. Na ovaj način, kako je navedeno u obrazloženju Predloga zakona, Vladine mere nastavljaju da važe kao mere koje je propisala Narodna skupština.

Međutim, **Skupština nema mogućnost da potvrđuje uredbu Vlade** (prema njenim nadležnostima u članu 99. Ustava), kao što ni iz nadležnosti Vlade ne proizlazi mogućnost da ona uredbom reguliše pitanja iz nadležnosti Narodne skupštine. Jedina uredba koju Skupština može da potvrdi jeste ona kojom se propisuju mere odstupanja od ljudskih i manjinskih prava iz čl. 200 stav 6 Ustava. Iako se u svim svojim uredbama Vlada (uz supotpis) pozvala na član 200. stav 6. Ustava, u slučaju mnogih od njih ne odstupa se od ljudskih i manjinskih prava, već se „propisuju mere čije je propisivanje u nadležnosti Narodne skupštine“. **Osnov za njihovo donošenje, stoga, nije mogao da bude član 200 stav 6. Ustava i nije jasno po kom pravnom osnovu su podneti Skupštini na potvrđivanje.** Procedura njihovog potvrđivanja odnosno praktično prevođenja u zakon u svemu odudara od procedure donošenja zakona – uključujući i okolnost da se o svima njima odlučivalo zajedno, odnosno, da nije svaka od uredbi pojedinačno bila predmet rasprave i glasanja u Skupštini.

Budući da je osnov donošenja svih uredbi upravo postojanje vanrednog stanja, upitan je pravni osnov po kome se produžava njihovo trajanje mimo vanrednog stanja „**do donošenja odgovarajućih zakona**“. Odnosi, čije je regulisanje u nadležnosti Skupštine, tako će biti regulisani propisima kojima Skupština daje zakonsku snagu, ali koji nisu usvojeni po redovnoj zakonodavnoj proceduri. Na ovaj način, odnosi za koje je predviđeno da ih u zakonodavnom postupku uređuje Narodna skupština, biće regulisani van redovne zakonodavne procedure. Koje mere nastavljaju da važe a koje prestaju ukidanjem vanrednog stanja?

Nastavljaju da važe mere iz sledećih 15 uredbi:

- Uredba o primeni rokova u upravnim postupcima za vreme vanrednog stanja („Službeni glasnik RS”, br. 41/20 i 43/20);
- Uredba o ulaganju za vreme vanrednog stanja deviznih sredstava kojima upravlja Agencija za osiguranje depozita („Službeni glasnik RS”, broj 42/20);
- Uredba o pomeranju rokova za podnošenje godišnjih finansijskih izveštaja korisnika budžetskih sredstava i korisnika sredstava organizacija za obavezno socijalno osiguranje za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 47/20);
- Uredba o postupku za izdavanje dužničkih hartija od vrednosti („Službeni glasnik RS”, broj 54/20);
- Uredba o pomeranju roka za podnošenje tromesečnih izveštaja o realizaciji godišnjeg, odnosno trogodišnjeg programa poslovanja za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 54/20);
- Uredba o fiskalnim pogodnostima i direktnim davanjima privrednim subjektima u privatnom sektoru i novčanoj pomoći građanima u cilju ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled bolesti COVID-19 („Službeni glasnik RS”, br. 54/20 i 60/20);
- Uredba o utvrđivanju Programa finansijske podrške privrednim subjektima za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva u otežanim ekonomskim uslovima usled pandemije COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, br. 54/20 i 57/20);
- Uredba o merama u drumskom saobraćaju za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 55/20);

- Uredba o pomeranju rokova za održavanje redovne sednice skupštine privrednog društva i dostavljanje godišnjih i konsolidovanih finansijskih izveštaja privrednih društava, zadruga, drugih pravnih lica i preduzetnika, kao i rokova za podnošenje prijave za porez na dobit i poreza na prihod od samostalne delatnosti, važenja licenci ovlašćenih revizora i licenci za vršenje procene vrednosti nepokretnosti koje ističu za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 57/20);
- Uredba o finansijskoj podršci poljoprivrednim gazdinstvima kroz olakšan pristup korišćenju kredita u otežanim ekonomskim uslovima usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 57/20);
- Uredba o novčanoj pomoći poljoprivrednim gazdinstvima u cilju ublažavanja posledica nastalih usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARSCoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 57/20);
- Uredba o utvrđivanju garantne šeme kao mera podrške privredi za ublažavanje posledica pandemije bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 57/20);
- Uredba o izmeni opštih prihoda i primanja, rashoda i izdataka budžeta Republike Srbije za 2020. godinu radi otklanjanja štetnih posledica usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 60/20);
- Uredba o pomeranju roka za sticanje statusa kvalifikovanog novozaposlenog lica („Službeni glasnik RS”, broj 60/20);
- Uredba o formiranju privremenog registra i načinu uplate jednokratne novčane pomoći svim punoletnim državljanima Republike Srbije u cilju smanjivanja negativnih efekata prouzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 60/20)

Prestaju da važe mere iz 11 uredbi:

- Uredba o merama za vreme vanrednog stanja („Službeni glasnik RS”, br. 31/20, 36/20, 38/20, 39/20, 43/20, 47/20, 49/20, 53/20, 56/20, 57/20, 58/20 i 60/20);
- Uredba o organizovanju rada poslodavaca za vreme vanrednog stanja („Službeni glasnik RS”, broj 31/20);
- Uredba o poreskim merama za vreme vanrednog stanja radi ublažavanja ekonomskih posledica nastalih usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARSCoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 38/20);
- Uredba o korišćenju finansijskih sredstava budžeta Republike Srbije za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARSCoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 38/20);
- Uredba o rokovima u sudskim postupcima za vreme vanrednog stanja proglašenog 15. marta 2020. godine („Službeni glasnik RS”, broj 38/20);
- Uredba o ograničavanju maloprodajne cene zaštitnih sredstava za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, br. 40/20, 43/20, 48/20 i 59/20);
- Uredba o posebnim tehničkim zahtevima, standardima i primeni medicinskih sredstava za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 41/20);

- Uredba o načinu učešća optuženog na glavnom pretresu u krivičnom postupku koji se održava za vreme vanrednog stanja proglašenog 15. marta 2020. godine („Službeni glasnik RS”, broj 49/20);
- Uredba o dodatnom zaduživanju za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 uzimanjem kredita, emitovanjem državnih hartija od vrednosti na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu i davanjem garancija Republike Srbije („Službeni glasnik RS”, broj 52/20);
- Uredba o organizovanju rada ustanova socijalne zaštite za smeštaj korisnika i organizacija socijalne zaštite za pružanje usluge domskog smeštaja za vreme vanrednog stanja („Službeni glasnik RS”, broj 54/20);
- Uredba o ispravama koje moraju da prate robu u prevozu za vreme vanrednog stanja nastalog usled bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2 („Službeni glasnik RS”, broj 55/20)

ŠTRAJK GLAĐU KAO VID BORBE NARODNIH POSLANIKA U SRBIJI

Tokom tri decenije obnovljenog višestranačja u Srbiji ukupno sedam narodnih poslanika je štrajkovalo glađu, od čega petoro u ovoj godini. U samo jednom danu, 10. maja 2020. na taj radikalni protestni čin odlučilo se četvoro poslanika.

Miladin Ševarlić, samostalni narodni poslanik, stupio je u štrajk 10. maja i smestio se na stepenište skupštinskog zdanja zbog, kako je naveo, nemogućnosti da pridobije poslanike da raspravljaju o povredama teritorijalnog integriteta i suvereniteta zemlje i nepoštovanju Rezolucije 1244 Saveta Bezbednosti UN. Štrajk je prekinuo 11. maja, razočaran jer njegovim zahtevima nije posvećena dovoljna pažnja pošto su štrajk započeli i drugi poslanici.

Boško Obradović iz Dveri istog dana se pridružio poslaniku Ševarliću da bi podržao njegove zahteve u vezi sa očuvanjem Kosova i Metohije u sastavu Srbije, ali i, po njegovim rečima, zbog kršenja Ustava, urušavanja demokratije i zahteva za odlaganje izbora. Medijima je izjavio da je otpočeo “strogi hrišćanski post” kako bi se smirio, primenio nenasilan vid otpora i doprineo smirivanju tenzija u društvu. Štrajk je potrajao jedanaest dana, a prekinuo ga je 20. maja zbog zdravlja i mira najbliže porodice, zadovoljan jer su ovim činom “razotkrili sistem u kome živimo, podigli pozornost međunarodne javnosti i otkrili nedemokratsko lice ove vlasti”. Obradovića nije posetio niko iz Srpske pravoslavne crkve, kao ni predsednica Skupštine, niti predsednik Republike sa kojim je zahtevao dijalog.

Aleksandar Martinović i Sandra Božić iz Srpske napredne stranke takođe su otpočeli štrajk 10. maja, a kao razlog naveli su nereagovanje tužilaštva i sudstva na nasilničko ponašanje Boška Obradovića. Narodna poslanica Sandra Božić prekinula je gladovanje 11. maja na molbu predsednika Republike Srbije i Srpske napredne stranke Aleksandra Vučića. Dan kasnije i Martinović je objavio da prekida štrajk i pročitao saopštenje Prvog osnovnog javnog tužilaštva u kojem se navodi da su preduzete dokazne radnje protiv Obradovića. Ovo je ujedno **prvi slučaj u Srbiji kada su poslanici vladajuće većine štrajkom glađu došli do ispunjenja svojih zahteva**.

Ivan Kostić iz Dveri pridružio se Obradoviću i započeo štrajk glađu 12. maja, tvrdeći da su pripadnici Srpske napredne stranke pokazali neistrajnost jer su izdržali samo dva dana. Njegov štrajk potrajao je devet dana, kada je zajedno sa Obradovićem prekinuo gladovanje iako njihovi zahtevi nisu ispunjeni.

Najpoznatiji štrajk glađu na političkoj sceni Srbije je štrajk Tomislava Nikolića, u to vreme narodnog

poslanika poslaničke grupe Napred Srbijo, koji je štrajk glađu započeo **16. aprila 2011. godine** nakon što je na mitingu ispred Doma Narodne skupštine poručio okupljenima da je “štrajk glađu i žeđu” njegov poslednji način borbe za bolju Srbiju, lični i hrišćanski čin. Već **narednog dana** ga je u poslaničkom klubu **posetio predsednik Republike Boris Tadić**, te su imali i razgovar u četiri oka. Nisu, međutim, uspeli da se dogovore oko raspisivanja izbora. Preveče tog dana Nikolić je prebačen iz Skupštine u privatni Beogradski klinički centar na Novom Beogradu, jer mu je iznenada pozlilo. Tomislav Nikolić je tri dana kasnije, **20. aprila, prekinuo štrajk glađu**. Na odluku Nikolića da prekine štrajk uticao je vladika Irinej koji ga je posetio u bolnici. **Štrajk glađu Tomislava Nikolića smatra se za najuspešniji** i zbog toga što je već na sledećim predsedničkim izborima on pobedio Borisa Tadića, i od tada počinje dugogodišnja vladavina Srpske napredne stranke.

Ovaj vid političke borbe pre Nikolića pamtimo iz 1996. godine, kada je zabeleženo nekoliko pokušaja, većinom bez epiloga. Jedini uspeh postigao je narodni poslanik Demokratske stranke u Skupštini, **Zoran Živković septembra 1996.** godine štrajkom glađu u prostorijama Gradske izborne komisije (GIK) grada Niša. Živković je gladovao 48h, kada je usvojen zahtev da njegova stranka dobije kontrolore na svim izbornim mestima. Zahvaljujući ispunjenju ovog zahteva uspeli su da novembra iste godine osvoje lokalne izbore u Nišu. Iste godine, Zoran Đinđić, tada poslanik Demokratske stranke, najavio je **štrajk glađu poslanika koalicije “Zajedno”** zbog nepriznavanja rezultata lokalnih izbora i u znak solidarnosti sa masovnim protestima građana. Međutim ostao je bez epiloga, a prema navodima Vuka Draškovića, lidera SPO-a, štrajk je prekinut iste noći.

Ovaj vid političke borbe među narodne poslanike prvi je uveo Srpski pokret obnove na samom početku višestranačja u Srbiji. Poslanička grupa SPO štrajkovala je glađu u Saveznoj Skupštini SR Jugoslavije jula 1993. godine kada je uhapšen lider njihove stranke Vuk Drašković, kada su im se pridružili i drugi opozicioni poslanici. Povod je bilo prebijanje i hapšenje Vuka Draškovića i njegove supruge Danice Drašković u sedištu stranke, nakon što je u protestu “Stop fašizmu” koje su organizovali ispred zgrade Skupštine ubijen policajac Milorad Nikolić. Poslanici SPO-a ubrzo su se pridružili Draškoviću koji je u pismu iz zatvora najavio da će štrajkovati glađu do smrti. Devetog jula tadašnji predsednik Srbije Slobodan Milošević doneo je odluku da oslobodi krivičnog gonjenja Vuka i Danicu Drašković, a o njihovom prebijanju izjavio je da ne zna ništa.

Na samom početku višestranačja u Srbiji, poslanici opozicije u Skupštini Srbije stupili su u štrajk glađu tokom martovskih demonstracija 1991. godine, izražavajući “ogorčenje zbog neprihvatljivog manipulisanja javnim mnjenjem i srpskom nesrećom”. Tada se na ovaj čin odlučilo 17 poslanika Srpskog pokreta obnove zajedno sa jednim poslanikom SDS i Reformskih snaga za Vojvodinu. Međutim ovaj štrajk nije imao veliki uticaj na tadašnju političku situaciju i brzo je bio zaboravljen.

OSUDA EKALACIJE TENZIJA I NASILJA U NARODNOJ SKUPŠTINI

Otvoreni parlament najoštrije osuđuje fizičko i verbalno nasilje kojem svedočimo poslednjih dana u Skupštini, kao i sva neprimerena ponašanja tokom rasprava u plenumu kojim se nipodaštava ugled i značaj parlamenta.

Zasedanja Skupštine za vreme i nakon vanrednog stanja obeležila je **eskalacija netrpeljivosti i neprihvatljivo ponašanje poslanika i predstavnika izvršne vlasti**, koje pokazuje potpuno nepoznavanje i nepoštovanje osnovog funkcionisanja podele vlasti, demokratskog sistema i vrednosti dijaloga. Učesnici sednica Skupštine u svojim obraćanjima, izrekli su dugi niz pogrdnih uvreda i optužbi, apsolutno neprimerenih najvišem predstavničkom domu. Diskusije u skupštinskom plenumu obiluju elementima govora mržnje i etiketiranjem ne samo predstavnika opozicije, već i novinara, civilnog

društva, predstavnika akademske zajednice, koje su proteklih dana prevazišle sve granice osnovne pristojnosti i političke kulture, podižući tenziju u društvu.

Svako pozivanje i podstrekivanje građana i simpatizera iz skupštinskih klupa na otvoreno "su-protstavljanje" političkim neistomišljenicima i predstavnicima opozicije, krajnje je neprihvatljivo i opasno ponašanje. Narodni poslanici imaju pravo da svoje stavove izraze protesnim odnosno simboličkim činom, kao vidom političkog delovanja, ali takav čin ne sme uključivati nasilje prema drugim pojedincima ili grupama. Javni servis u duhu transparentnog i objektivnog informisanja građana ima obavezu da obezbedi prenos celokupne sednice Skupštine, uključujući i činjenja kojim poslanici izražavaju politički protest.

Otvoreni parlament poziva na hitno smirivanje tenzija i pridržavanje makar osnovnih pravila pristojnosti u političkom delovanju, vršenju predstavničkih i drugih javnih funkcija.

MNOGO ZAKONA I MALO DIJALOGA TOKOM ČETVOROGODIŠNJEG MANDATA XI SKUPŠTINSKOG SAZIVA

Mandat XI skupštinskog saziva, formiranog na današnji dan pre 4 godine, obeležili su nedostatak kvalitetne debate, zapaljiva retorika, nedolično ponašanje poslanika, zloupotrebe procedura i bojkot rada parlamenta u koji je stupio deo poslanika opozicije. U ovom sazivu, tek drugom koji je trajao pun mandat od 2000. godine, poslanici su radili 370 dana u plenumu, pokazuje analiza inicijative Otvoreni parlament.

Nedostatak dijaloga i neprimereno držanje poslanika doprineli su daljem urušavanju poverenja građana u najviše zakonodavno telo. Otvoreni parlament već godinama apeluje da se usvoji Etički kodeks o ponašanju narodnih poslanika, čime bi se napravio početni korak ka kvalitetnijoj debati u plenumu i većoj političkoj odgovornosti.

Inicijativa Otvoreni parlament je u julu 2019. godine sačinila i set preporuka za rešavanje hroničnih problema parlamenta. Set od 46 preporuka, kao polazna osnova za dugoročnije pozitivne promene, odnosi se na postupak usvajanja zakona, jačanje parlamentarne kontrole nad izvršnom vlašću, veće uključivanje javnosti i poboljšanje saradnje s nezavisnim institucijama.

Intenzivna zakonodavna aktivnost obeležila je rad ovog saziva. Usvojeno je 617 zakona, kojima je u 97 odsto slučajeva Vlada bila predlagač. Poslanici su predložili 14, a drugi ovlašćeni predlagači pet zakona koji su bili i usvojeni.

Kontrolnu funkciju parlament je vršio površno i gotovo simbolično. Do sredine 2019. veoma retko su korišćeni kontrolni mehanizmi kojima Skupština raspolaže. Poslanička pitanja poslednjeg četvrtka u mesecu, upućena premijeru i drugim predstavnicima Vlade, bila su daleko od redovne prakse - čula su se po jednom u 2016. i 2017. godini, da bi u 2018. i 2019. poslanici po pet puta imali priliku da postavljaju pitanja izvršnoj vlasti, kao i dva puta u prvoj polovini 2020. Najviše poslaničkih pitanja (24) postavio je Đorđe Vukadinović, koji nije član nijedne poslaničke grupe, a slede ga Marijan Rističević iz Narodne seljačke stranke s 22 i Boško Obradović iz Dveri s 20 pitanja.

Izvesna poboljšanja beleže se od juna 2019. kada su u plenumu, posle četvorogodišnje pauze, razmatrani izveštaji nezavisnih institucija, posle čega su češće organizovana i javna slušanja i sednice za poslanička pitanja. Pomak je napravljen i omogućavanjem poslanicima da imaju dovoljno vremena da se pripreme i razmotre predlog zakona o budžetu.

Specifičnost ovog saziva je i bojkot skupštinskih sednica kome je u februaru 2019. pribegao deo opozicionih poslanika, nezadovoljnih odnosom skupštinske većine prema njima. Usled toga izostalo je u još većoj meri suočavanje argumenata u vezi sa zakonskim rešenjima. Najaktivniji poslanici bili su Marijan Rističević iz Narodne seljačke stranke sa 1.504 obraćanja, Vjerica Radeta iz SRS sa 1.430 i Vladimir Orlić iz SNS sa 986 obraćanja. Tokom ovog skupštinskog saziva najčešće, odnosno 13 puta je kažnjavan Radoslav Milojević, te Boško Obradović (Dveri) i Saša Radulović (Dosta je bilo) po 9 puta. Poslanici s najvećim novčanim iznosom kazni su Saša Radulović sa 109,617 dinara i Radoslav Milojević sa 106,022 dinara.

● IZBOR SAŽETAKA ZAKONA

ZAKON O VAŽENJU UREDABA KOJE JE VLADA UZ SUPOTPIS PREDSEDNIKA REPUBLIKE DONELA ZA VREME VANREDNOG STANJA I KOJE JE NARODNA SKUPŠTINA POTVRDILA

Zakon je na predlog Vlade usvojen 06. maja 2020. godine

Imajući u vidu da, prema tvrdnji predsednice Narodne skupštine, nije bilo uslova da se Skupština sastane, vanredno stanje u Srbiji zbog širenja zarazne bolesti COVID -19 proglasili su 15. marta 2020. godine zajedničkom odlukom predsednica Narodne skupštine, predsednica Vlade i predsednik Republike. Narodna skupština nije se sastajala sve do 28. aprila 2020. godine te je u tom periodu Vlada uz supotpis predsednika Republike donosila uredbе kojima su uvođene različite mere tokom vanrednog stanja. Prilikom svog prvog zasedanja u toku vanrednog stanja Narodna skupština potvrdila je zakonom sve uredbе koje je Vlada uz supotpis predsednika donela u toku vanrednog stanja.

Ukidanjem vanrednog stanja, pretaće osnov za ostanak na snazi uredbа donetih u vreme vanrednog stanja. Zbog toga, Predlogom zakona predviđeno je da deo uredbа donetih za vreme vanrednog stanja prestane da važi danom prestanka vanrednog stanja. Međutim, predviđeno je da će se na učinioce prekršaja propisanih uredbama učinjenih za vreme vanrednog stanja primenjivati odredbe tih uredbа i nakon što uredbе prestanu da važe. Dodatno, predloženo je da petnaest Vladinih uredbа nastave da važe i po ukidanju vanrednog stanja, a do donošenja zakona u oblastima koje su trenutno regulisane uredbama.

Imajući u vidu da su izbori za narodne poslanike, poslanike u Skupštini AP Vojvodine kao i izbori za odbornike u većini jedinica lokalne samouprave u Srbiji raspisani 5. Marta 2020, te da su nakon uvođenja vanrednog stanja prekinute sve izborne radnje, Predlogom zakona predviđeno je i da će nadležne izborne komisije doneti 11. maja 2020. godine rešenja o nastavljanju sprovođenja izbornih radnji u postupku sprovođenja izbora na svim nivoima. Izborne komisije obavezane su da obezbede i čuvaju postojeću izbornu dokumentaciju do nastavka sprovođenja izbornih radnji i izbora i da utvrde nove rokove za vršenje izbornih radnji. Sve do sada preduzete izborne radnje u postupku sprovođenja izbora ostaju na pravnoj snazi (npr. overeni potpisi birača o podršci određenoj izbornoj listi).

Sažeci ključnih zakona koji se nalaze u skupštinskoj proceduri

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA

Poslanice Ljupka Mihajlovska i Tatjana Macura podnele su predlog zakona 20. novembra 2019. godine.

Istraživanjem sprovedenim 2016. godine utvrđeno je da čak 60% biračkih mesta u Srbiji nije pristupačno osobama sa invaliditetom, čime im je u značajnoj meri otežano stvarivanje Ustavom zajamčenog izbornog prava. Predlagač zakona uviđa da je neophodno, sa jedne strane, omogućiti osobama sa invaliditetom da pod jednakim uslovima ostvaruju svoje pravo glasa ali i da se, sa druge strane, stvore uslovi koji će podstaći njihovu političku participaciju.

Kako bi se obezbedila veća zastupljenost osoba sa invaliditetom u Narodnoj skupštini, predlogom zakona uvodi se obaveza da među prvih deset kandidata na izornoj listi mora biti najmanje jedan kandidat sa invaliditetom, kojem je telesno oštećenje ili postojanje invaliditeta utvrđeno pravosnažnim rešenjem nadležnog organa.

Pored toga, Predlogom zakona predviđeno je rešenje koje omogućava slepim i slabovidim licima da, ukoliko žele, glasaju samostalno i to na taj način što se obavezuje Republička izborna komisija da na svakom biračkom mestu slepim i slabovidim licima uz glasački listić obezbedi mustru za glasanje koja ima probušene krugove na mestima gde se nalaze redni brojevi kandidata. Važeći zakon omogućava biraču koji nije u mogućnosti da na biračkom mestu lično glasa (usled slepila, invaliditeta ili nepismenosti) da povede lice koje će umesto njega, na način koje mu on odredi, ispuniti listić, odnosno obaviti glasanje, ali ne i mogućnost njihovog samostalnog glasanja.

Konačno, predloženo je i rešenje koje bi učinilo efikasnijim prijavljivanje za glasanje van biračkog mesta tokom izbornog dana. Naime, predviđeno je RIK opredeljuje telefonski broj i elektronsku adresu na koje bi birač mogao da podnese obaveštenje o sprečenosti. Na osnovu ovih obaveštenja, RIK će do 12 časova na dan glasanja obavestiti predsednike biračkih odbora o biračima koji su dostavili obaveštenje o sprečenosti da glasaju na biračkom mestu.

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

Na predlog 36.316 birača u skupštinsku proceduru je 17. decembra 2019. godine ušao Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima.

Smatrajući da rijaliti programi obiluju sadržajem koji može da naškodi fizičkom, mentalnom i moralnom razvoju maloletnika, te da se postojeći pravni okvir pokazao neefikasnim u prevenciji štetnih efekata ovih programa, 36.316 birača podnelo je Narodnoj skupštini Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima. Ključne novine koje zakon donosi su, sa jedne strane, ograničenje vremena prikazivanja rijaliti programa i, sa druge strane, određivanje minimalnog prostora za dečji i program za maloletnike.

Ograničenje vremena prikazivanja rijaliti programa

Emitovanje rijalitija ograničeno je u periodu između 06:00h i 23:00h na ukupno tri sata. Dodatno, rijaliti programi ne mogu biti emitovani uživo, već samo sa odlaganjem od najmanje pola sata. Za kršenje obe obaveze predviđena je prekršajna odgovornost pružalaca medijskih usluga.

Precizirano je i da se rijaliti programom smatraju oni programi koji se mogu posmatrati kao složeni televizijski žanr s obzirom na to da su svojom formom između informacije i zabave, dokumentarističkog i dramskog pristupa. Rijaliti programom smatra se i program u kome se učesnici, bilo u prirodnom ili veštački stvorenom okruženju, dovode u određene, često ekstremne situacije najčešće sa ciljem zabave. Rijaliti programom se, u smislu predloga zakona, smatra i „pseudorijaliti“ u kome se igrane i režirane situacije prikazuju kao stvarne.

Uvođenje obaveze emitovanja pola sata dečjeg i pola sata programa za maloletnike dnevno

Pružaoци medijskih usluga obavezani su da u periodu od 7:00 do 22:00h emituju najmanje pola sata dečjeg i pola sata programa za maloletnike a predviđena je i prekršajna odgovornost za kršenje ovih obaveza.

Precizirano je da se pod dečjim program odnosno programom za maloletnike podrazumevaju sve vrste informativnog, zabavnog ili igranog programa koji su prema svojoj formi, sadržini, funkciji i vremenu emitovanja namenjeni isključivo deci (maloletnicima mlađim od 12 godina), odnosno maloletnicima (koji imaju 12 ili više godina).

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA

Poslanik Goran Čabradi podneo je predlog zakona 18. decembra 2019. godine.

Polazeći od toga da zakonodavac u Srbiji već prepoznaje radnu sposobnost maloletnika koji su navršili petnaest godina sposobnost a da sa šesnaest već imaju obavezu da imaju ličnu kartu i mogućnost sklapanja braka, predlagač zakona smatra da je mlade ljude potrebno uključiti u politički život i dati im mogućnost da biraju. Kao dodatan argument u prilog predloženog rešenja ističe se da je starosna granica za sticanje aktivnog biračkog prava već spuštena u brojnim evropskim državama (u Austriji, Malti, Grčkoj na svim nivoima a u Nemačkoj, Škotskoj i Estoniji na lokalnim izborima).

U tom smislu, predložena je izmena Zakona o izboru narodnih poslanika kako bi se omogućilo maloletnicima koji su navršili šesnaest godina da glasaju na izborima za narodne poslanike. Važećim zakonom pravo da biraju narodne poslanike garantovano je punoletnim poslovno sposobnim državljanima Srbije koji imaju prebivalište u Srbiji, pri čemu se punoletnim licem smatra lice koje je navršilo osamnaest godina života. Pasivno biračko pravo, odnosno pravo da budu birani, i dalje bi bilo rezervisano samo za punoletne poslovno sposobne državljane Srbije koji imaju prebivalište u Srbiji.

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA

Poslanici Branka Stamenković, Vojin Biljić i Saša Radulović podneli su predlog zakona 30. januara 2020. godine.

Važeće zakonsko rešenje, kojim je predviđen isti cenzus za sve izborne liste, bez obzira na to da li je njihov predlagač samo jedan politički subjekt ili se radi o koaliciji većeg broja stranaka, predlagači zakona smatraju osnovnim razlogom zbog koga u Narodnoj skupštini poslanike imaju i stranke koje nemaju realno uporište u birčkom telu, već u parlament ulaze zaklonjeni iza velikih političkih stranaka, kao deo širokih koalicija.

U cilju prevazilaženja navedenih problema, predlogom zakona predviđeno je uvođenje tzv. stepenastog cenzusa, odnosno predviđen je različit cenzus za stranke odnosno grupe građana koje samostalno učestvuju na izborima od onog koji se zahteva od koalicija.

U tom smislu, predviđeno je da stranke odnosno grupe građana koje samostalno učestvuju na izborima u raspodeli mandata učestvuju ukoliko su osvojile 3% glasova od ukupnog broja glasova birača koji su glasali u izornoj jedinici. Procenat potrebnih glasova koji je potreban za učešće u raspodeli mandata uvećava se kod koalicija i iznosi 6% za koaliciju dve stranke, 10% za koaliciju tri stranke; 15% za koaliciju četiri stranke, 20% za koaliciju pet stranaka odnosno 25% za koaliciju šest ili više stranaka.

Stranke nacionalnih manjina koje samostalno učestvuju na izborima, kao i koalicije stranaka nacionalnih manjina učestvovala bi u raspodeli glasova i kada nisu osvojile 3% glasova.

S obzirom na to da je zakon predložen tri meseca pre održavanja redovnih parlamentarnih izbora, predlagač zakona predložio je i da se on primenjuje od 01.06.2020, odnosno nakon održavanja izbora narodnih poslanika.

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O LOKALNIM IZBORIMA

Poslanici Branka Stamenković, Vojin Biljić i Saša Radulović 30. januara 2020. godine.

Važeće zakonsko rešenje, kojim je predviđen isti cenzus za sve izborne liste, bez obzira na to da li je njihov predlagač samo jedan politički subjekt ili se radi o koaliciji većeg broja stranaka, predlagači zakona smatraju osnovnim razlogom zbog koga u lokalnim skupštinama odbornike imaju i stranke koje nemaju realno uporište u birčkom telu, već u predstavnička tela ulaze zaklonjeni iza velikih političkih stranaka, kao deo širokih koalicija.

U cilju prevazilaženja navedenih problema, predlogom zakona predviđeno je uvođenje tzv. stepenastog cenzusa, odnosno predviđen je različit cenzus za stranke odnosno grupe građana koje samostalno učestvuju na izborima od onog koji se zahteva od koalicija.

U tom smislu, predviđeno je da stranke odnosno grupe građana koje samostalno učestvuju na izborima u raspodeli mandata učestvuju ukoliko su osvojile 3% glasova od ukupnog broja glasova birača koji su glasali u izornoj jedinici. Procenat potrebnih glasova koji je potreban za učešće u raspodeli mandata uvećava se kod koalicija i iznosi 6% za koaliciju dve stranke, 10% za koaliciju tri stranke; 15% za koaliciju četiri stranke, 20% za koaliciju pet stranaka odnosno 25% za koaliciju šest ili više stranaka.

Stranke nacionalnih manjina koje samostalno učestvuju na izborima, kao i koalicije stranaka nacionalnih manjina učestvovala bi u raspodeli glasova i kada nisu osvojile 3% glasova.

S obzirom na to da je zakon predložen tri meseca pre održavanja redovnih parlamentarnih i lokalnih izbora, predlagač zakona predložio je i da se on primenjuje od 01.06.2020, odnosno nakon održavanja izbora narodnih poslanika i odbornika u lokalnim skupštinama.

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA

Poslanici Nenad Čanak, Nada Lazić i Olena Papuga podneli su predlog zakona 04. februara 2020.

Kao jedan od najvećih nedostataka izbora narodnih poslanika u Srbiji kao jednoj izornoj jedinici, predlagač zakona ističe neravnomerna zastupljenost različitih delova Srbije. Primera radi, udeo birača iz Beograda u ukupnom biračkom telu iznosi oko 22%, dok je udeo poslanika iz Beograda u Narodnoj skupštini oko 36%, dok jug Srbije ima nesrazmerno mali broj poslanika u odnosu na broj birača. U cilju prevazilaženja ovog nedostatka, predlaže se podela Srbije na izborne jedinice, prilagođavanje izborne administracije takvoj podeli kao i drugačiji uslovi predlaganja izbornih lista u odnosu na važeće zakonsko rešenje. Kao dodatni korektiv proporcionalnom izbornom sistemu, koji bi omogućio veću reprezentativnost Narodne skupštine, predlaže se i uvođenje preferencijalnog glasanja.

Podela Srbije na pet izbornih jedinica

U cilju omogućavanja svim delovima Srbije srazmerne zastupljenosti u Narodnoj skupštini, predložena je promena dosadašnjeg rešenja po kome je cela Srbija je jedna izborna jedinica. Umesto toga, poslanici bi se birali u pet izbornih jedinica, pri čemu bi broj poslaničkih mandata koji pripada svakoj od izbornih jedinica bio srazmeran broju birača upisanih u birački spisak na teritoriji izborne jedinice.

Prvoj izornoj jedinici, koja bi obuhvatala AP Vojvodinu, pripadalo bi 65 mandata; druga izborna jedinica bio bi grad Beograd i pripadalo bi joj 55 mandata; treća bi obuhvatala zapadnu Srbiju (Mačvanski, Kolubarski, Zlatiborski, Moravički, Raški, Šumadijski, Podunavski i Rasinski okrug)i pripadalo bi joj 63 mandata; četvrtu izbornu jedinicu činili okruzi u istočnoj Srbiji (Braničevski, Pomoravski, Borski, Zaječarski, Toplički, Nišavski, Pirotski, Jablanički i Pčinjski okrug)i pripadalo bi joj 63 mandata dok bi petu izbornu jedinicu činili svi punoletni, poslovno sposobni džavljeni Srbije sa prebivaštem van područja prve četiri izborne jedinice i pripadalo bi joj 5 mandata.

Decentralizacija izborne administracije

Osim Republičke izborne komisije (RIK), predlogom zakona uvode se i izborne komisije izbornih jedinice. Stalni sastav RIK- a se proširuje u odnosu na onaj koji je predviđen važećim zakonskim rešenjem, tako da ga umesto sadašnjih šesnaest članova i predsednika, čine predsednik i 20 članova. Način imenovanja članova ostaje isti, odnosno, članove u stalnom sastavu imenuje Narodna skupština predlog poslaničkih grupa.

U proširenom sastavu, u RIK ulazi i po jedan predstavnik podnosioca izbornih lista koji je predložio kandidate u najmanje tri izborne jedinice u Srbiji. U nadležnosti RIK-a bila bi i usklađivanje rada izbornih komisija izbornih jedinica i nadzor nad njihovim radom. Sa druge strane, nadležnosti kao što

su obrazovanja biračkih odbora, imenovanje predsednika i članova biračkih odbora, utvrđivanje da li su predložene izborne liste sastavljene i podnete u skladu sa zakonom i sl, a koje su po važećem zakonskom rešenju u nadležnosti RIK-a, prenose se na izborne komisije izbornih jedinica.

Sastav izborne komisije izborne jedinice u stalnom sastavu čine predsednik i šest članova i njihovi zamenici. Imenuje ih RIK na predlog organa opština i gradova na za čiju teritoriju se obrazuje izborna komisija.

Sastav biračkih odbora u stalnom sastavu ostaje neizmenjen u odnosu na važeće zakonsko rešenje (predsednik i najmanje dva člana i njihovi zamnici). U prošireni sastav biračkih odbora ne bi ulazio predstavnik podnosioca svake proglašene izborne liste, kako je predviđeno važećim zakonskim rešenjem, već samo predstavnik podnosioca one liste na kojoj je predloženo najmanje tri četvrtine kandidata od ukupnog broja poslanika koji se bira u konkretnoj izornoj jedinici kao i najviše dva zajednička predstavnika drugih podnosilaca lista u toj izornoj jedinici.

Izmena uslova za predlaganje izbornih lista

Predlogom zakona precizirano je da jedno lice može biti kandidat samo na jednoj izornoj listi i samo u jednoj izornoj jedinici.

Izornu listu u izornoj jedinici mora podržati najmanje 5000 birača u toj izornoj jedinici, s tim da ako isti podnosilac kandiduje liste u više izbornih jedinica za svaku sledeću potrebno je da listu podrži 1000 birača u izornoj jedinici. Stranke koje imaju predstavnike u parlamentu u trenutku raspisivanja izbora, nemaju obavezu skupljanje potpisa podrške birača. Političkim strankama nacionalnih manjina dovoljna je podrška 1000 birača po izornoj jedinici.

Uvođenje preferencijalnog glasanja kao korektiva proporcionalnom sistemu

Novinu predstavlja i rešenje po kome se poslanici biraju po proporcionalnom sistemu uz davanje mogućnosti biračima da izraze preferencijalni glas. Glasa se tako što birač zaokružuje broj ispred liste za koju glasa, s tim da može označiti jednog kandidata sa liste za koju glasa kome daje prednost u odnosu na ostale kandidate (preferencijalni glas). Preferencijalni glasovi za pojedine kandidate uvažavaju se ako broj preferencijalnih glasova pojedinih kandidata iznosi najmanje 10% glasova koje je osvojila pojedina lista.

Svakoj izornoj listi pripada broj mandata srazmeran broju dobijenih glasova, a raspodeljuje ih izborna komisija izborne jedinice primenom principa najvećeg količnika. Dobijeni količnici razvrstavaju se po veličini, a u obzir se uzima onoliko najvećih količnika koliko se poslanika bira u toj izornoj jedinici. Svaka lista dobija onoliko mandata koliko tih količnika na nju otpada.

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

Poslanik Saša Radulović podneo je predlog zakona 14. februara 2020. godine.

Kao osnovni povod za podnošenje Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima izdvojena je okolnost da je, usled mogućnosti da operator elektronske komunikacione mreže istovremeno bude i pružalac medijske usluge, doveo do uskraćivanja kako mediskog pluralizma tako i prava građanima na potpunu informaciju. Kao naročito zabrinjavajuću, predlagač zakona ističe okolnost da operatori osnivaju svoje medijske usluge a zatim iz ponude kanala isključuju sličnu sadržinu drugih učesnika na tržištu.

Zabrana međusobnog učešća u kapitalu operatora i pružalaca medijskih usluga

U cilju zaštite medijskog pluralizma, predviđeno je da operator elektronske komunikacione mreže za distribuciju medijskih sadržaja i operator multipleksa (operator), ne mogu ni neposredno ni preko povezanih lica, imati učešće u kapitalu pružalaca medijskih usluga. Takođe, pružalac medijske usluge ne može imati učešće u kapitalu operatora.

Zabrana emitovanja reklama namenjenih tržištu u Srbiji u programu koji se reemituje iz drugih država

Predlogom zakona uvedena je zabrana da u medijskim uslugama koje se reemituju iz drugih država bude zastupljen reklamni sadržaj namenjen tržištu u Srbiji. Pored toga, uvedena je obaveza da program koji se emituje na srpskom, bilo da je napravljen u sopstvenoj produkciji, bilo u nezavisnoj produkciji, mora biti proizveden i emitovan sa teritorije Srbije

U ponudi operatora mogu se naći samo medijske usluge koje imaju dozvolu REM-a

Novina koju donosi predlog zakona je i da operator može da emituje odnosno reemituje samo one medijske usluge koje imaju dozvolu Regulatornog tela za elektronske medije. Osim toga, operator se obavezuje da, u svim slučajevima kada za to postoje tehnički uslovi, sa svakim imaoцем dozvole zaključi ugovor o distribuciji medijskog sadržaja, a naknada koju imaoći dozvole dobijaju od operatora formiraju se u zavisnosti od gledanosti.

U slučaju da ste propustili

Nove epizode audio izveštaja Strofa, Refren, Replika

U maju tim Otvorenog parlamenta pripremio je četiri epizode #StrofaRefrenReplika sa fokusom na raspravu o aktima Druge sednice za vreme vanrednog stanja, verbalnom i fizičkom incidentu između poslanika, štajku glađu poslanika, kao i o predizbornim porukama koji su poslanici slali iz hola Narodne skupštine.

Kako su poslanici govorili o radu novinara i medijskom izveštavanju o dešavanjima u Skupštini tokom XI saziva, na koji način je pominjano delovanje nevladinih organizacija, koji su najvažniji događaji iz odlazećeg saziva i kako su protekli parlamentarni izbori na osnovu preliminarnih rezultata slušajte u četiri junske epizode #StrofaRefrenReplika.